

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn (sprawozdawca)

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa M. J.

przeciwko H. B.

w sprawie skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 listopada 2014 r., sygn. IX Pz [...] o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 kwietnia 2016 r.,

zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 19 maja 2015 r., sygn. akt IX Pz [...],

1. oddala zażalenie

2. oddala wniosek o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z 23 sierpnia 2013 r. w sprawie z powództwa M. J. przeciwko H. B. Sąd Rejonowy w T. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 10.017,93 zł z ustawowymi odsetkami od 15 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty, orzekł o kosztach procesu i nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Pozwany wniósł sprzeciw od wyroku zaocznego wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jego wniesienia. Wniosek pozwanego o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu został oddalony postanowieniem Sądu Rejonowego w T. z 14 lipca 2014 r. W związku z powyższym sprzeciw od wyroku zaocznego jako wniesiony po upływie terminu został odrzucony postanowieniem z 23 lipca 2014 r. Złożone przez pozwanego zażalenie na postanowienie o odrzuceniu sprzeciwu Sąd Okręgowy w K. oddalił postanowieniem z 14 listopada 2014 r.

Pozwany H. B. wniósł skargę o wznowienie postępowania zażaleniowego zakończonemu wskazanym wyżej prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego. Pozwany wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego, jego uchylenie i o oddalenie powództwa, a także o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi o wznowienie postępowania H.B. podał, że postanowieniem z 14 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy oddalił wniesione przez niego zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego o odrzuceniu wniesionego przez niego sprzeciwu od wyroku zaocznego. W ocenie Sądu Okręgowego brak jest dowodów, że w okresie od 13 września 2013 r. do 19 września 2013 r., kiedy awizowano przesyłki sądowe, pozwany faktycznie przebywał na terenie firmy, w której pracuje i wykonywał jakiejkolwiek czynności związane z przygotowaniem samochodu do wyjazdu w celach służbowych. Pozwany podał, że jest kierowcą w transporcie międzynarodowym i w okresie, gdy awizowano wezwania z Sądu i doręczenie odpisu wyroku zaocznego nie był obecny w miejscu zamieszkania, gdyż przebywał cały czas w firmie, gdzie przygotowywał samochód do wyjazdu. Zatem bez swojej winy nie brał udziału w postępowaniu i nie mógł zaskarżyć w przewidzianym do tego terminie wyroku zaocznego.

W skardze o wznowienie postępowania pozwany H. B. wskazał na pojawienie się nowej okoliczności, na którą wcześniej nie mógł się powołać. Stwierdził, że w połowie stycznia 2015 r. do firmy, w której pracuje, przyszedł pracownik, z którym pozwany nie miał od dawna kontaktu, a który oświadczył, że we wrześniu 2013 r. pracował ze skarżącym i widział jak przygotowywał samochód

do wyjazdu. Daty te związane są z wydarzeniami rodzinnymi tego pracownika i dlatego ma on na ten temat wiedzę. Skarżący nie miał wcześniej możliwości skontaktowania się ze wskazanym pracownikiem i nie wiedział o tym, że ma on wiedzę na temat okoliczności związanych z jego sprawą. W dalszej części skargi H.B. wskazał na bezzasadność powództwa zarówno co do wysokości, jak i co do zasady podnosząc, że powinno ono zostać oddalone w całości.

Postanowieniem z 19 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę pozwanego H. B. o wznowienie postępowania zażaleniowego zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 14 listopada 2014 r. wydanym w sprawie o sygn. akt IX Pz [...], którym to postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił zażalenie pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego o odrzuceniu sprzeciwu pozwanego od wyroku zaocznego z 23 sierpnia 2013 r., sygn. akt IV P [...].

Uzasadniając rozstrzygnięcie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania z uwagi na jej niedopuszczalność Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 399 § 1 k.p.c. skarga o wznowienie postępowania jest dopuszczalna w przypadku zakończenia postępowania prawomocnym wyrokiem. Przytaczając orzecznictwo podkreślił, że regulację tę należy rozumieć w ten sposób, że wznowienie postępowania służy w stosunku do prawomocnych orzeczeń merytorycznych, rozstrzygających sprawę co do istoty. Odnioł się również do art. 399 § 2 k.p.c. podnosząc, że w sprawie nie zachodzą przesłanki do jego zastosowania.

Pozwany zaskarżył postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania wnosząc o jego uchylenie i nadanie skardze biegu. Pozwany zwrócił uwagę na to, że istotą jego stanowiska jest zarzut braku możliwości udziału w postępowaniu zakończonym wydaniem wyroku zaocznego. Jest kierowcą w transporcie międzynarodowym i w okresie, gdy awizowano wezwania do Sądu jak i doręczenie odpisu wyroku zaocznego nie był obecny w miejscu zamieszkania i przebywał cały czas w firmie, gdzie przygotowywał samochód do wyjazdu. Tak więc nie brał udziału w postępowaniu i nie mógł również zaskarżyć w terminie wyroku zaocznego bez swojej winy.

W odpowiedzi na zażalenie powód reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu, które nie zostały opłacone w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Zgodnie z art. 399 k.p.c. skarga o wznowienie postępowania przysługuje tylko w sprawach, w których postępowanie zostało zakończone prawomocnym wyrokiem, a więc rozstrzygnięte merytorycznie, chyba że zachodzi wyjątek wprowadzony w paragrafie drugim wskazanego przepisu przez ustawę z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98). Norma prawna zawierająca wyjątek od zasady nie może być interpretowana w sposób rozszerzający, ani stosowana w drodze analogii do innych sytuacji, niż w niej przewidziane. Z tych względów niedopuszczalna jest wykładnia art. 399 k.p.c. dopuszczająca możliwość wznowienia postępowania w każdej sprawie, także zakończonej prawomocnym postanowieniem nierozstrzygającym jej merytorycznie (postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 kwietnia 2011 r., III UZ 5/11, LEX nr 966821; z 9 kwietnia 2015 r., II CZ 3/15, LEX nr 1677171; z 19 marca 2012 r., II UO 1/12, LEX nr 1214586). Natomiast stosownie do zamieszczonego w art. 399 § 2 k.p.c. wyjątku od zasady określonej w art. 399 § 1 k.p.c., postępowanie może być wznowione również w razie zakończenia go postanowieniem, jednakże wyłącznie na podstawie określonej w art. 401¹ k.p.c., przewidzianej tylko dla sytuacji, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Podstawowym żądaniem sformułowanym przez pozwanego we wniesionej skardze jest żądanie wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z 14 listopada 2014 r., wydanym w sprawie o sygn. akt tego sądu IX Pz [...], o oddaleniu zażalenia pozwanego na postanowienie o odrzuceniu sprzeciwu pozwanego od wyroku zaocznego.

Odrzucenie skargi nastąpiło z powodu jej niedopuszczalności ze względu na rodzaj orzeczenia, od którego została wniesiona. Postanowienie z 14 listopada 2014 r., jak trafnie uznał Sąd, nie należy do orzeczeń merytorycznych, do których odnosi się art. 399 § 1 k.p.c., co stanowiło wystarczającą podstawę do odrzucenia skargi jako niedopuszczalnej.

Z powyższego wynika, że wniesiona skarga o wznowienie postępowania była niedopuszczalna, co wyklucza możliwość uwzględnienia zarzutów zażalenia zmierzających do wykazania, że istniały podstawy do wznowienia wskazanego przez pozwanego postępowania.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.

Pełnomocnik powoda ustanowiony z urzędu w odpowiedzi na zażalenie zawarł wniosek o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, składając jednocześnie oświadczenie, że koszty te nie zostały opłacone w całości. Odnosząc się do tego wniosku zauważyć należy, że zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.), wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej powinien zawierać oświadczenie, że opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części. Nie ulega wątpliwości, że z treści przepisu wynika, że aby Skarb Państwa mógł wypłacić wynagrodzenie wyznaczonemu z urzędu pełnomocnikowi konieczne jest złożenie oświadczenia o wskazanej treści, gdyż pozwala to określić zakres, w jakim wynagrodzenie musi zostać pokryte przez Skarb Państwa. Natomiast złożone przez pełnomocnika powoda oświadczenie nie czyni zadość wymogom § 16 rozporządzenia. Stwierdzenie, że koszty nie zostały opłacone w całości nie pozwala na bezsporne ustalenie, że koszty nie zostały zapłacone także w części. Brak oświadczenia spełniającego wymogi wywołuje skutki materialnoprawne, polegające na utracie prawa do wynagrodzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z 22 października 2015 r., II UZ 28/15, niepubl. i 9 września 2011 r., III SPP 27/11, LEX nr 1106755; postanowienia Naczelnego Sądu

Administracyjnego z 18 czerwca 2008 r., I OZ 390/08, LEX nr 493827 i z 28 sierpnia 2008 r., I OZ 615/08, LEX nr 527807).